

ÇALIŞAN GÜVENLİĞİ
Dr. Nazan ÇALBAYRAM

ÇALIŞAN SAĞLIĞI NEDİR?

Çalışanların;

- Fiziki, ruhsal ve sosyal durumlarının en üst düzeye taşınması,
- Sağlıklarına gelebilecek zararların en aza indirilmesi için
Korunma yöntemlerinin uygulanması,
- Kişinin işine ve işin kişiye uygunluğudur.

MESLEK HASTALIKLARI

Çalışanın;

- Çalıştırıldığı işin niteliğine göre
- Tekrarlanan bir sebeple veya
- İşin yürütüm şartları yüzünden

uğradığı, geçici veya sürekli hastalık, sakatlık ya da ruhi arıza halleridir.

İŞ KAZASI

Meydana gelen ve

Çalışanı hemen veya sonradan

Bedence veya ruhça arızaya uğratan olaya

İş kazası denir

Olayın “İŞ KAZASI” sayılabilmesi için gerekli durumlar nelerdir?

DÜNYADA İŞ KAZALARI ve MESLEK HASTALIKLARI

Her yıl;

- Hayatını kaybeden çalışan sayısı ; **1.2 milyon**
- İş kazası geçiren kişi sayısı; **250 milyon**
- Meslek hastalıkları sonucu zarar gören çalışan; **160 milyon**

TÜRKİYE'DE...

2005 yılı SSK istatistikleri son verilere göre;

- İş kazası; **73.923**
  - Meslek hastalığı; **519** kişide
- } meydana gelmiştir
- Hayatını kaybeden kişi sayısı; **1.096**

TÜRKİYE'DE SAĞLIK KURUMLARINDA...

- Hastane çalışanları için kesici delici alet yaralanmalarının ve diğer küçük iş kazalarının yetersiz rapor edildiği bilinmektedir.
- Bildirim mekanizması oluşmuş ender hastanelerde de; yaralanmaların %60 kadarının rapor edilmediği saptanmıştır.
- Çalışan güvenliği kavramı konusunda farkındalık yetersizdir.
- Çalışan Güvenliği ile ilgili amacın doğru algılanması gerekmektedir.

Sağlık Sektöründe “ÇALIŞAN GÜVENLİĞİ” Faaliyetlerinde Amaç

Tüm kurum personelinin
(hizmet satın alımı ile çalışanlar dahil)
Çalışma ortamları ve yaptıkları işlerden dolayı
karşılaşabilecekleri tehlikeleri tanımlamak
risk değerlendirmesi yapmak
ve
koruyucu önlemler almak
esasına dayanır.

Sağlık alışanlarında **RİSK DEĞERLENDİRMEĞİ** 5 Adımda Yapılabilir:

1. Tehlikelerin tanımlanması
2. Risklerin deđerlendirilmesi
3. Önlemlerin belirlenmesi (İřleyiř ve Yasal Zorunluluklar)
4. Önlemlerin uygulanması
5. İzleme ve gözden geçirme (alışan Güvenliği Vizitleri)

Çalışan Güvenliği İçin Neler Yapılmalı?

Çalışan Güvenliği İçin Neler Yapılmalı?

RİSK GRUBU	RİSKLER	TAKİP İŞLEMLERİ	PERİYOT
Tüm Çalışanlar	İnfeksiyon Travma Latex	AŞILAMALAR } Hepatit B Tetanoz Grip Kesici ve delici alet yaraları Anamnez	İlk İşe Giriş Olay olduğunda -
Radyoloji	X - Ray	Dozimetre takipleri Hemogram Manuel periferik yayma	2 ayda bir 6 ayda bir -
Endoskopi-skopi	Radyoaktivite	Dozimetre takipleri Hemogram	2 ayda bir 6 ayda bir
Diyaliz	İnfeksiyon Travma Latex Allerjisi	Hepatit B , Tetanoz,Grip Kesici , delici alet yaralanmaları Anamnez , Anket	6 ayda bir
Laboratuvar	İnfeksiyon Travma Latex Allerjisi	Hepatit B , Tetanoz,Grip Kesici , delici alet yaralanmaları Anamnez , Anket	Yılda bir Olay olduğunda -
Sterilizasyon	Etilen Oksit	Et O Desimetre SGOT , SGPT Hemogram Anket	- Yılda bir Yılda bir Yılda bir
	Gürültü	Odio takipleri	Yılda bir
Üroloji kliniğinde yapılan onkoloji tedavileri	Sitotoksik Ajanlar	Hemogram Elektrolitler (Ca,K,Mg,Cl;Na) Üre Kretinin SGOT , SGPT	Yılda bir

ÇALIŞANLARIN GÜVENLİĞİNDE DÜZENLEMELER

İş Kanununun 77. maddesinde;

İşverenler iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için; her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.

ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİNİN USUL ve ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

07.04.2004 Tarihli Resmi Gazete

İşverenin Yükümlülükleri

Madde 4 — İşverenler, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli çalışma ortamının tesis edilmesi için gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler.

Bu amaçla, işverenler;

- Çalışanları yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek,
- Onların karşı karşıya buldukları mesleki riskler ve bunlarla ilgili alınması gerekli tedbirler konusunda işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitim programlarını hazırlamak,
- Eğitimlerin düzenlenmesini, çalışanların bu programlara katılmasını sağlamak ve
- Verilecek eğitim için uygun yer, araç ve gereç temin etmekle yükümlüdürler.

**ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİNİN
USUL ve ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK
07.04.2004 Tarihli Resmi Gazete**

Çalışanın Yükümlülükleri

Madde 5 —

Çalışanlar;

- Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının tesisi için işyerinde düzenlenecek olan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılmak ve
- Bu konudaki talimat ve prosedürlere uymakla yükümlüdürler.

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE İŞ KAZALARINDA RİSK GRUPLARI

- Hemşireler
- Hekimler
- Temizlik Görevlileri
- Teknik Personel
- Diğer Sağlık Çalışanları

ÇALIŞAN GÜVENLİĞİNİ TEHDİT EDEN ANA UNSURLAR

- I. Radyasyon kaynaklı risk unsurları
- II. Gürültü
- III. Travma
- IV. Tehlikeli atıklar
- V. Kanserojen mutojen maddeler (Sitotoksik ajanlar)
- VI. Tıbbi atıklar (enfekte ve biyolojik atıklar)
- VII. Enfeksiyon bulaşma riski
- VIII. Alerjen maddeler
- IX. Tesis kaynaklı risk unsurları
- X. Donanım, elektrik ve elektronik cihazlar
- XI. Laboratuvar kaynaklı risk unsurları

ACİL DURUM KODLARI

BEYAZ KOD

1111

MAVİ KOD

2222

PEMBE KOD

3333

ENGELLİ ÇALIŞANLARA YÖNELİK DÜZENLEMELER

- Otopark alanı, lavabo, tuvalet ve banyolar engelli kişilerin kullanımına yönelik düzenlenmeli
- Engelliler için yönlendirme levhaları yapılmalı
- Hissedilebilir zemin döşemesi yolları yapılmalı
- Asansörlerde görme engelliler için hissedilebilir yazılar ve ses sistemi kurulmalı
- Danışma ve yönlendirme hizmetleri verilmeli
- Engelli kişiler için çıkış rampaları ve tutunma barları oluşturulmalı
- Engelli kişilerin sağlık hizmeti almaları ile ilgili olarak; Poliklinik alanlarında öncelikli oturabilmeleri, öncelikli kayıt yaptırmaları ve öncelikli muayeneleri için düzenlemeler yapılmalıdır.

ACIL DURUM VE AFET YÖNETİMİ

- Acil durum ve afet planı oluşturulmalı
- Plana ilişkin görevlendirmeler yapılmalı
- Acil durum yönetimine yönelik eğitimler verilmeli
- Tüm hastane çalışanlarına, yangın söndürücüleri ve hortumlarının kullanımına yönelik uygulamalı eğitim verilmeli
- Çalışanların katılımı ile yılda en az bir kez tatbikat yapılmalı
- Hastanelerde yangın algılama sistemi bulunmalı ve yangın söndürme ekipmanı ulaşılabilir olmalıdır.